

Totalförsvaret

Hur ser SOFF på ett nytt totalförsvaret?
I detta policy-PM samlar vi
12 frågor och svar.

Sammanfattning

Samhällets förmåga att hantera kriser i fred ger även en grundläggande förmåga att hantera statsunderstödda handlingar och krig. Försvaret är beroende av ett robust samhälle för att vid höjd beredskap och ytterst vid krig kunna effektuera en militär förmåga. Vidare medför gräzonsproblematiken att den civila krisberedskapen blir en viktig del för samhällets totala försvarsförmåga.

Försvarsberedningens utredningar Motståndskraft och Värnkraft anger inriktningen av det fortsatta uppbyggnadsarbetet. Tillsammans med andra utredningar och rapporter angående samhällets säkerhet ger det en samstämmig bild av stora brister inom krisberedskap och totalförsvaret.

Ett modernt totalförsvaret bör bygga på ett helhetsperspektiv där både privata och offentliga aktörer inkluderas och där strategiska samarbeten upprätthålls och intensifieras. Företagen är en väsentlig del av försvarsförmågan, både inom det civila och militära försvaret.

SOFF poängterar särskilt behovet av; att tidigt involvera näringslivet i fortsatt planering och genomförande, att prioritera införandet av viktiga åtgärder och att börja omgående.

1. Varför behöver vi ett totalförsvaret?

Förutsättningarna för skyddet av vårt samhälle har förändrats snabbt under de sista två decennierna. Hoten ser annorlunda ut idag och de kommer från olika håll. Vårt samhälle har dessutom vuxit i komplexitet och tekniskt beroende; samhällets beroende av kritiska infrastrukturer och flöden för försörjning har ökat samtidigt som vi är mer beroende av omvärlden. Näringslivet har idag en betydligt större och mer integrerad roll i vårt samhälles olika grundläggande funktioner och infrastruktur. Sammantaget har samhället blivit mer sårbart.

Riksdagen fattade 2015 beslut om Sveriges försvarspolitiska inriktning för perioden 2016–2020 som ett svar på de säkerhetspolitiska utmaningarna vårt land står inför. En viktig del i beslutet är att utveckla och stärka totalförsvaret. Försvarsberedningens rapport Motståndskraft (2017) och Värnkraft (2019) lyfter fram att ett ”väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas” och konstaterar att krigsförbandens operativa förmåga behöver stärkas och den samlade förmågan i totalförsvaret ska säkerställas. Den fortsatta totalförsvarensplanering som nu pågår bland civila och militära aktörer har två perspektiv: Dels att med krisberedskapen

som grund arbetar för att samhället blir mer motståndskraftigt mot väpnat angrepp, dels att säkerställa att det militära försvaret kan få stöd av det övriga samhället för att säkerställa sin operativa förmåga vid höjd beredskap och ytterst vid krig.

Mer än någonsin behöver vi skapa en gemensam säkerhet i bred mening,

Vad säger regeringen?

”Sveriges frihet, fred och säkerhet ska värnas. Det finns ingen viktigare uppgift för staten än denna.”

Citat ur Nationell säkerhetsstrategi, Regeringskansliet 2017

säger regeringen i den nationella säkerhetsstrategin från januari 2017. Säkerhetsstrategin utgår ifrån ett nytt, mycket bredare förhållningssätt och säkerhetsbegrepp som omfattar exempelvis både militära hot, digitala risker, terrorism, brottslighet, energiförsörjning, hot mot transporter och infrastruktur, hot mot hälsa och klimatförändringar.

Vad betyder totalförsvaret?

”Totalförsvaret är verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig.

För att stärka landets försvarsformåga kan beredskaperna höjas. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då skall bedrivas.

Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar).”

Definition enligt lagen om totalförsvaret och höjd beredskap (1992:1403).

De myndigheter som har ansvar för att organisera totalförsvaret är Försvarsmakten för det militära försvaret och MSB för det civila försvaret.

Regeringen slår också fast att en stor del av huvudaktörerna inom dessa sektorer är privata företag – och att de därmed har en stor betydelse för beredskaperna.

Mot bakgrund av detta har Säkerhets- och försvarsföretagen tagit fram denna position för att bland annat framhålla vad näringslivet har för roll i denna säkerhetsstruktur och hur vi ser att det framtida totalförsvaret kan stärkas.

2. Vad betyder totalförsvaret?

”Totalförsvaret är verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig.

För att stärka landets försvarsformåga kan beredskaperna höjas. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhälls-

Läs mer

Lagen om totalförsvaret och höjd beredskap (1992:1403):

www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19921403-om-totalforvar-och-hojd_sfs-1992-1403

MSB:

www.msb.se

Rekryteringsmyndigheten:

www.rekryteringsmyndigheten.se

verksamhet som då skall bedrivas. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Det civila försvaret har som mål att vid krigsfara och krig värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till försvarsmaktens formåga vid ett väpnat angrepp. Försvarsmakten ansvarar för det militära försvaret medan det civila försvaret utgörs av de verksamheter som drivs av statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer. MSB har här en stödjande och rådgivande roll medan ansvaret kvarstår på den myndighet som har ansvaret i fredstid (ansvarsprincipen).

3. Vad innebär hybridkrigföring?

Ett nytt och mycket aktuellt inslag i det nya totalförsvaret är hybridkrigföring. Kort och gott baseras hybridkrigföring på gråzoner mellan fred, kris och krig där både militära- och icke-militära medel används för att uppnå mål. Därmed suddas de traditionella gränserna mellan krig och fred ut, men det gör också att bl.a. lagstiftningen för beredskapsnivåer blir delvis inaktuell – eller åtminstone svårtolkad.

I Sverige har frågan väckts huruvida vi har möjlighet att hantera och skydda oss mot denna typ av krigföring med det försvar som finns upprättat idag. Den enskilt viktigaste frågan i den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2016–2020 var att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Hur det framtida moderna totalförsvaret ska te sig är fortsatt en av huvudutmaningarna i kommande försvarsbeslut.

Eftersom hybridkrigföring är det mest komplexa scenariot, så bör därför en utdragen gråzonssituation också vara det som är dimensionerande för det nya totalförsvaret. Inte minst balansen mellan traditionellt militärt försvar och samhällets krisberedskap och förmåga att hantera hybridkrig och gråzonsproblematiken kommer sannolikt kräva omprövningar av tidigare prioriteringar inom totalförsvaret.

4. Vad är totalförsvaret idag?

Under kalla krigets tid såg staten ett större behov än tidigare av samarbete

för försvaret av Sverige. Detta berodde på Sveriges geografiska läge mellan två krigsberedda stormakter. Sverige fann det väsentligt att i detta sammanhang höja sin tröskelförmåga genom att ha ett starkt försvar inklusive en civil del för att säkra sin egen försörjningsformåga ifall krig i omvärlden skulle uppstå. Försvaret i sig byggde här på ett starkt militärt försvar medan den civila sidan skulle kallas in vid behov. Runt om i landet fanns det stora förråd med materiel och andra förnödenheter för att säkra materiel- och logistikförsörjningen vid eventuell konflikt. Staten utsåg och avtalade med sk. K-företag som därmed fick en utpekad roll i vidmakthållandet av den svenska totalförsvarsformågan.

Jämfört med kalla krigets dagar har Sverige under en längre tid reformerat och reducerat både det militära och civila försvaret. Den största delen av civil

och militär produktion av säkerhetsrelaterad materiel och tjänster återfinns numera hos privata aktörer i näringslivet. Privatiseringen har i många fall lett till ekonomiska framgångar för samhället men även till utmaningar gällande Sveriges förutsättningar för att kunna rusta upp för hot. K-företag existerar inte längre och myndigheter har i stort sett inte alls kravställt att privata aktörer skall upprätthålla sina leveranser vid höjd beredskap och krig. Dagens hotbild är vidare starkt förändrad jämfört med det kalla krigets. I direktivet för utredningen om totalförsvaret är det dimensionerande hotbilden ett angrepp som omfattar landstigning och luftlandssättning mot viktiga områden i Sverige. Även om den är betydligt mer relevant än tidigare hotbild kan man nog anta att en framtida kris-/krigssituation kommer att innehålla en än större andel av informationskrigföring och gråzonstacter mot t.ex. digital infrastruktur.

5. Hur förhåller sig det nya totalförsvaret till den civila samhällssäkerheten?

I Förvarsberedningens rapporter Motståndskraft och Värnkraft konstateras att det civila försvaret i stora delar överensstämmer med de åtgärder och aktiviteter inom krisberedskap och skydd av kritisk infrastruktur som normalt faller inom begreppet samhällssäkerhet. Skillnaderna är främst att det civila försvaret dimensioneras utifrån ett militärt angrepp medan samhällssäkerhet även innefattar hot och angrepp från olyckor, organiserad brottslighet, terrorism och naturkatastrofer. Ytterligare en väsentlig skillnad är att i det civila försvaret ingår, utöver stödet till det militära försvaret, samhällets försörjningsberedskap - varor och tjänster som är nödvändiga för det militära försvaret och för befolkningens överlevnad samt för att samhället ska kunna fungera på en grundläggande nivå.

Svårighet att veta ursprung och avsikter med ett angrepp - gränsproblematiken, gör att gränsen mellan vad som är samhällssäkerhet och vad som är totalförsvaret blir otydlig. En viktig del för att stärka totalförsvaret bör därför vara att förstärka den civila samhällssäkerheten och se den som en integrerad del av totalförsvaret. Ansvaret för samhällssäkerhet ligger till stora delar hos kommuner och landsting. För att ett nationellt civilt försvar skall kunna anser SOFF därför att det behövs en ökad statlig styrning och finansiering för upprustning av inte minst informationssäkerhet, skydd av kritisk infrastruktur och ledningskapacitet runt om i landet.

6. Vad är företagets roll i det nya totalförsvaret?

Samhället består av en rad funktioner där näringslivet har kommit att stå för huvuddelen. I och med avreglering, privatisering och teknikens utveckling är det hos företagen man finner resurserna för samhällets robusthet och resiliens samt därmed en väsentlig del av det som krävs för totalförsvaret. Företagens förhållningssätt till samhällets säkerhet beror på flera olika faktorer, exempelvis direkta och indirekta verkningar på affärsverksamheten, ägarförhållanden, avtal med kunder,

långsiktighet, investeringsbas, flexibilitet och skyddsvärda tillgångar.

Specialisering, koncentrerings på kärnverksamheterna, internationalisering samt förnyande av samarbetet och arbetsfördelningen mellan den offentliga och den privata sektorn inverkar vidare på hur samarbeten med anknytning till beredskap kan byggas. Ett närmare samarbete mellan privat och offentlig sektor med avseende på totalförsvarsuppgifter är nödvändigt för det nya totalförsvaret som nu ska byggas. Ett sådant samarbete måste ske på olika nivåer och sektorer i vårt samhälle och ett väl utvecklat samarbete på nationell och lokal nivå skulle tillföra en mängd önskvärda aspekter: informationsdelning, styrning, planering, kompetens och kunskap. SOFF anser att det är viktigt att näringslivet involveras i detta i ett tidigt planeringsskede så att upprustningen av totalförsvaret drar nytta av den kompetens som finns inom näringslivet. Det är angeläget att etablera samarbeten i fredstid (dvs idag) så att det finns på plats den dag de behövs. Genom att engagera näringslivet i uppbyggnad av samhällets krisberedskap och totalförsvaret etableras sådana samarbeten samtidigt som en gemensam förmågetillväxt skapas.

7. Lagstiftning som påverkar totalförsvaret och förhållandet mellan privat och offentlig sektor?

De lagar som styr totalförsvaret är främst "Lag om totalförsvaret och höjd beredskap", "Förfogandelagen" samt "Lagen om kommuners och Landstingens åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap i fredstid" (LEH).

Utöver dessa lagar har Regeringen nyligen instiftat en ny Säkerhetsskyddslag som ska svara mot de förändrade kraven på säkerhetsskyddet, bl.a. avseende utvecklingen på informationsteknikområdet, en ökad internationell samverkan, en ökad sårbarhet i samhällsviktiga funktioner och att säkerhetskritisk verksamhet i allt större omfattning bedrivs i enskild regi.

För vissa sektorer, exempelvis energi- och finanssektorn, finns föreskrifter och lagstiftning om att upprätthålla säkerhet. Vidare har EU-direktivet om säkerhet i nätverk och informationssystem (NIS), resulterat i "Lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster". Lagen medför bl.a. att en rad olika kritiska informationsinfrastrukturer

KRIG	Vapen med masseffekt				Massförstörelsevapen	
	Terror				Invasion	
	Angrepp på samhällskritisk infrastruktur				Begränsat anfall	
GRÅZON	Ultimatum				Krigföring genom ombud	
	Sanktion				Blockad	
	Subversion				Sabotage	
	Maktdemonstration				Intervention	
FRED	Beroende		Assistans		Specialoperationer	
	Propaganda				Kränkningar	
	Allians		Bistånd		Cyberaktivism	
	Strategiska affärer				Övning	
	Partnerskap				Underrättelsetjänst	
	Diplomatiska medel	Ekonomiska medel	Psykologiska medel	Politiska medel	Okonventionella medel	Militära medel

Insatser i fred och krig. Källa: Forsvarsmakten.

ska definieras och åläggas ett mer systematiserat säkerhetsarbete, samt att även kommuner och berörda företag omfattas av obligatorisk IT-incidentrapportering. I övrigt är f.n. enbart statliga myndigheter ålagda IT-incidentrapportering.

8. Hur bygger vi upp kompetens och medvetenhet inom totalförsvaret?

Som beskrivits ovan finns det idag en stor medvetenhet om brister inom totalförsvarfsförmågan. Forsvarsberedningens utredningar Motståndskraft och Värnkraft är tydliga beträffande behovet av upprustning av det militära försvaret men pekar på en rätt traditionell förstärkning av de militära styrkorna. Beträffande det civila försvaret är osäkerheten större, man konstaterar att vi inte har kvar det vi hade förut och att förutsättningarna nu ser annorlunda ut. Som vi uppfattar det försöker man få klarhet i detta genom att tillsätta ytterligare utredningar för att kunna ta beslut om vad som behövs och hur

det skall åstadkommas. Risken är att man försöker lösa nya utmaningar med gamla metoder. Vi är övertygade om att ett mer agilt angreppssätt vore mer framgångsrikt. Dvs där resursägarna, näringslivet, i betydligt högre grad involveras i problemställningarna och att man i dialogform succesivt finner lösningar på försörjningsfrågor, samverkan mellan myndigheter och näringsliv samt andra totalförsvarfsfrågor.

Övningar är väsentliga för att bygga upp beredskap och kompetens och även för att utveckla sektors- och företagsövergripande samarbete. Den gamla devisen ”att det som inte övas i fred inte heller fungerar i kris/krig” är nu mer relevant än någonsin. Näringslivet kan här både stötta och hjälpa offentliga aktörer med inte minst övningsverksamhet, men också med annat relevant säkerhetsarbete såsom analyser, planering, genomförande och utvärdering.

En annan uppgift är att höja allmänhetens beredskap och medvetenhet.

Läs mer

SOFF:s rekommendationer för cybersäkerhet:

www.soff.se/vara-fragor/cyberforsvar

MSB har i uppdrag att förebygga, informera och utbilda i krisberedskap. Ett steg i detta är den nyutgivna ”Om krisen eller kriget kommer” som skickades ut till 4,8 miljoner hushåll i Sverige 2018. Här borde det vara intressant att ta in erfarenheter från företag som t.ex. arbetar med lösningar för sociala medier etc.

Cybersäkerhet är ytterligare ett område där den mänskliga faktorns kompetens och medvetenhet är central. För att samhället ska kunna vara robust och kunna stå emot den ökande sårbarheten för cyberattacker och andra IT-incidenter hotar hela eller delar av vårt samhälle måste medvetenhet höjas. Det kommer också att krävas nya IT-lösningar i dagens digitaliserade totalförsvaret.

Utöver att höja allmänhetens medvetande och kunskap är det angeläget med en fortlöpande och öppen information rörande säkerhet och försvaret för att skapa förståelse och efterfrågan hos allmänheten för den upprustning av samhällssäkerheten och totalförsvaret som behövs. Genom att involvera näringslivet i tidiga skeden kan engagemanget inom hela befolkningen ökas.

9. Hur ser marknaden ut för våra företag som berörs av totalförsvaret?

Sverige har en stark position inom flera områden när det gäller säkerhetsteknik. Ett stort antal företag har vuxit fram under senare år, men marknaden är fortfarande relativt omogen.

Den uppskattade världsmarknaden för produkter och tjänster inom samhällssäkerhet varierar väldigt mycket beroende på vad man inkluderar. Värden från 300 till 700 mdr USD (2018) förekommer med en årlig tillväxt på 7–10 %. Av samma anledning saknas tillförlitlig marknadsstatistik för den svenska marknaden men omsättningen uppskattats till ca 100–200 mdr SEK där exporten utgör knappt hälften. Omsättningen är störst på områden såsom bevakning, cybersäkerhet, kommunikationsteknik, sensorteknik och tillträdesskydd.

Läs mer

SOFF:s folder **Marknadens roll för samhällets säkerhet:**

www soff se/2015/11/24/soff-om-samhallssakerhet

Till skillnad mot försvarsmarknaden skiljer sig marknaden för samhällssäkerhet genom en betydligt mer fragmenterad kundstruktur. I Sverige och flera andra marknader saknas en sammanhållen upphandlande myndighet likt de som finns på försvarsområdet. Även om staten genom lagstiftning är ytterst ansvarig för samhällets säkerhet är genomförandet starkt decentraliserat till kommuner, landsting och myndigheter. MSB har en stödjande och samordnande funktion men det kommunala självstyret ger kommuner stora möjligheter att själva välja hur och i vilken omfattning man vidtar åtgärder.

Internationella marknaden för samhällssäkerhet präglas liksom försvarsmarknaden av att slutkunderna är offentliga myndigheter där nationell suveränitet och nationella säkerhetsintressen

spelar en central roll. Detta påverkar hur långt och hur fort de enskilda länderna rör sig i riktning mot en öppen och konkurrensutsatt marknad och där protektionistiska mönster kan medföra begränsningar för utomstående leverantörer.

Näringslivet framhålls som en strategiskt viktig del av totalförsvaret och därav borde följa att en positiv utveckling av näringslivets förmåga i totalförsvarens hänseende uttalas som en nationellt viktig strategi. SOFFs uppfattning är att en marknad utvecklas positivt genom en kompetent kund som i dialog med leverantörer tar fram lösningar som tillgodoser ett identifierat behov. Framväxten av framgångsrika svenska företag inom försvar, telekommunikation och miljöteknik är goda exempel på detta. Rätt hanterat borde även samhällssäkerhet kunna bli ett sådant område.

10. Vad är näringslivets roll i kris och höjd beredskap?

Under fredstida förhållanden ligger fokus på planering av krishantering, men även detta område är till en större del avvecklat jämfört med de ledningsstrukturer för samordning som fanns under kalla kriget. Planeringsarbetet idag omfattar särskilt förmågor som drift och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom elförsörjning och upprätthållande av elektroniska kommunikationer samt sjukvård. I enlighet med regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 har planeringsarbetet återupptagits.

Vid höjd beredskap eller krig kan i framtiden ca 50 000 personen komma att inkallas till det militära försvaret och då är det väsentligt att man i företagen vet hur många och vilka som kallas in och hur man då skall bedriva verksamheten. Denna utmaning gäller även för offentlig verksamhet och samtliga bevakningsansvariga myndigheter har haft i uppgift att under 2018 krigsplacera all nödvändig personal. Kommunerna och landsting ska påbörja sitt arbete med krigsorganisation och krigsplacering under 2019 och 2020.

Eftersom samhällets försörjning är beroende av de resurser som finns i näringslivet blir det en utmaning att planera för och upprätthålla detta i de fall personalen blir inkallad. Idag finns det ytterst få företag som har uppdaterade

krigsorganisationer med krigsplacerad personal eller avtal med myndigheter som reglerar vad som gäller vid höjd beredskap. Därav kommer inte heller förfogandelagstiftningen i praktiken ha någon större effekt då man inte vet vilka försörjningskedjor som påverkas vid mobilisering.

Där civilskyddet tidigare handlade om exempelvis skyddsrum och gasmasker

är det idag betydligt svårare för företag och civilsamhället över lag att veta hur och var civilskyddet ska koncentreras. Men klart är att samhället behöver säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna – exempelvis försörjning av livsmedel, tillgång till sjukvårdsresurser, transport, logistik och flöden. Med utredningen ”Näringslivets roll inom totalförsvaret samt försörjningstrygghet i fråga om försvarsmateriel” förväntas synen på näringslivets roll bli mer konkretiserad.

11. Hur ska vi samverka om försörjningstrygghet?

Försörjningstryggheten/leveranssäkerhet handlar på kort sikt om tillgång till tjänster, tillgång till reservdelar och förnödenheter samt förmåga till modifieringar och uppgraderingar. Leveranser av statens behov regleras i totalförsvarslagen. Dagens försörjningskedjor är i allra högsta grad globala och spänner över nationsgränser. Aktörerna är många och försörjningskedjorna är komplicerade och inte alltid kompatibla. Det medför att det är svårt att skapa en samlad lägesbild av försörjningsläget.

Näringslivet står för en stor del av både resurser och kompetens inom försörjningstryggheten. Många företag verkar såväl civilt som militärt och en stor procentuell del av omsättningen inom säkerhets- och försvarsföretagen läggs på forskning och utveckling. Näringslivet och de enskilda företagen är en förutsättning för att höja total-

försvarets operativa förmåga och utgör därmed en samhällsviktig verksamhet. Samverkan om försörjningstrygghet handlar om flera faktorer: dels om analys av försörjningskedjorna för gemensamma lägesbilder, dels om utveckling av kompetens, produkter och tjänster. Resursförstärkning tar dock tid att genomföra. Sverige behöver därför redan nu skapa ett ekosystem där Försvarsmakten och det civila samhället har de resurser som behövs, även i tider av störningar inom exempelvis handelsmönster eller vid väpnade konflikter i vårt närområde.

SOFF anser att basen för försörjningstrygghet kan skapas genom att beakta totalförsvarsaspekten på alla offentliga upphandlingar som görs. Utöver det kan speciellt riktade insatser sättas in där det behövs för att säkra försörjningen.

12. Vad rekommenderar branschen inför ett nytt totalförsvarskoncept?

Säkerhet innebär för oss att trygga funktioner som är vitala för vårt samhälle. Ett modernt totalförsvaret bör bygga på ett helhetsperspektiv där både privata och offentliga aktörer inkluderas och där strategiska samarbeten upprätthålls och intensifieras. Ansvaret behöver fördelas över hela samhället. Vi behöver skapa ett koncept där offentliga, privata och enskildas resurser används på ett förnuftigt sätt i syfte att upprätthålla vår säkerhet.

Ledord för ett totalförsvarskoncept är ökad förståelse av beroenden, sårbarheter

och samverkan. Konceptet innebär krav på befintliga och nya förmågor, inte minst avseende försörjningstrygghet, leveranssäkerhet, samverkan militärt/civilt, nya affärsmodeller.

Staten bör samverka djupare med företag där särskilda beroenden finns, exempelvis leverantörer med ansvar för samhällsviktiga funktioner och verksamheter. Alla viktiga samhällsfunktioner har en betydande internationell dimension och möjligheterna till samarbete över gränserna bör tas tillvara. Inte minst en förmåga att hantera oväntade och nya hotbilder kommer att vara avgörande för att skapa ett säkert och resilient samhälle. I det perspektivet kommer försörjningstryggheten av relevant kompetens vara avgörande.

För detta krävs nya affärsmodeller och nya former av stöd för företag med samhällsviktiga funktioner. Kompetens och utveckling måste främjas jämfört med idag. En uttalad strategi bör tas fram för hur offentliga upphandlingar kan stödja ett nytt totalförsvaret. Offentliga sektorn bör t.ex. bättre kunna nyttja möjligheterna inom LOU och LUFSS, och inte minst beakta att det finns olika lagar för olika konfliktnivåer (höjd beredskap eller krig) samt att man kan ställa krav på informations säkerhet och försörjningstrygghet även i öppna konkurrensupphandlingar.

Men viktigast: staten måste prioritera förstärkningen av de områden som är av särskilt intresse för samhällets säkerhet.

SOFF – oktober 2019

